

ΑΡΘΡΟ

2021

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σε εθνικό επίπεδο, η αγαστή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων οφείλει να δράσει ως καταλύτης προώθησης και ισχυροποίησης της Κύπρου ως ποιοτικού εκπαιδευτικού προορισμού.

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΣΙΑΡΔΗ

Καθηγητή, Πρύτανη **Ανοικτού Πανεπιστημίου** Κύπρου

Η πανδημία του κορωνοϊού COVID-19 δημιούργησε μια νέα τάξη πραγμάτων στην εκπαίδευση παγκοσμίως. Επέφερε μια εξαπίνης «βίαιη» προσαρμογή όλων των συστημάτων και των ιδρυμάτων, σε κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης, στη νέα πραγματικότητα της καθολικής εξ'αποστάσεως διδασκαλίας, μάθησης και τηλεργασίας. Πάντως, στο ανώτατο επίπεδο, η εξ'αποστάσεως εκπαίδευση δεν είναι «νέο» γεγονός. Ήδη από το 1960 λειτουργεί το UK Open University και από το 2006 το **Ανοικτό Πανεπιστήμιο** Κύπρου. Το «νέο» δεδομένο είναι η επιβεβλημένη πλέον ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική πράξη.

Αν επικεντρωθούμε στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα παρατηρήσουμε παγκοσμίως έναν μεταρρυθμιστικό πυρετό κατά τις τελευταίες δεκαετίες, στη βάση προκλήσεων του ραγδαία μεταβαλλόμενου πολιτικο-κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος. Χαρακτηριστικά αναφέρω τον εντεινόμενο διεθνή ανταγωνισμό (νέες αγορές, νέες κατηγορίες φοιτητών, διεθνείς κατατάξεις πανεπιστημίων), τον περιορισμό της δημόσιας επένδυσης στην παιδεία, την παγκόσμια οικονομική ύφεση που ουδόλως αφήνει ανεπηρέαστους τους φοιτητές, αλλά και τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις συνέπειές τους στην εργασία και την

οικονομία. Στο «εσωτερικό» τους περιβάλλον, τα πανεπιστήμια έρχονται αντιμέτωπα με (α) την ανάγκη για βελτίωση της αποδοτικότητας και της παραγωγικότητάς τους, ώστε να διασφαλιστεί η οικονομική ευρωστία, (β) την πρόκληση να διατηρήσουν και κυρίως να προσελκύσουν εγχώριους και ξένους φοιτητές και (γ) την πίεση να ενισχύσουν την εξωστρέφεια και την παρουσία τους στο επιστημονικό και κοινωνικό γίγνεσθαι. Είναι δηλαδή καιρός τα πανεπιστήμια, ως κατ'εξοχήν εκπαιδευτικοί οργανισμοί, να γίνουν και educational οργανισμοί, σύμφωνα με τους Πασιαρδή και Brauckmann.

Η ΚΡΙΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΔΕΙΧΘΕΙ ΕΥΛΟΓΙΑ

Επίκαιρος, λοιπόν, ο Αϊνστάϊν, που διατύπωσε ότι μια κρίση μπορεί να αποδειχθεί πραγματική ευλογία, διότι κάθε κρίση φέρνει πρόοδο: Για την Κύπρο, η πανδημία μπορεί πράγματι να λειτουργήσει ως καταλύτης για την ψηφιακή αναδιοργάνωση της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες. Αν σχεδιαστεί σωστά, η εξ'αποστάσεως εκπαίδευση είναι εξίσου –αν όχι περισσότερο– αποτελεσματική από την παραδοσιακή εκπαίδευση. Στη σχολική πραγματικότητα, η υγειονομική κρίση κατέδειξε –είτε υπάρχει περίπτωση έκτακτης ανάγκης είτε όχι– ότι η εξ'αποστάσεως εκπαίδευση με κατάλληλες υποδομές, παιδαγωγικές

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΑΠΟ
ΤΙΣ ΠΟΛΛΑ
ΥΠΟΣΧΟΜΕΝΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΜΕ
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΑΝΩ
ΤΟΥ 6% ΣΤΟ ΑΕΠ

1. Η ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΡΑΓΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μέσο: ECONOMY TODAY

Ημ. Έκδοσης: . . .01/01/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/12/2020

Σελίδα: 85

μεθόδους και κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε ψηφιακές δεξιότητες θα είναι βασικός πυλώνας στον σχεδιασμό της νέας σχολικής χρονιάς. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, διαπιστώθηκε η ταχύτερη προσαρμογή των κυπριακών ΑΕΙ στις νέες συνθήκες της πανδημίας. Όλα ανταποκρίθηκαν στην αναγκαία στροφή προς την υβριδική/μεικτή εκπαίδευση, προσάρμοσαν τις εκπαιδευτικές μεθόδους τους και εφάρμοσαν μεικτές πρακτικές διδασκαλίας στα συμβατικά προγράμματα σπουδών τους. Σε αυτό το σημείο βρίσκεται και η ειδοποιός διαφορά του **ΑΠΚΥ**, το οποίο, ως το μοναδικό πανεπιστήμιο στην Κύπρο που προσφέρει σπουδές αποκλειστικά εξ αποστάσεως με εξειδίκευση και εμπειρία 15ετίας, ήταν ήδη έτοιμο να προσφέρει πολύπλευρη μαθησιακή εμπειρία σε κάθε φοιτητή του μέσω της υπερσύγχρονης Πλατφόρμας Τηλεκπαίδευσης και της επιτυχημένης εκπαιδευτικής του μεθοδολογίας, που στηρίζεται στην ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική πράξη. Οι ψηφιακές διαδικασίες εκπαίδευσης και εξυπηρέτησης των φοιτητών και των αποφοίτων μας προϋπήρχαν στο **ΑΠΚΥ**, αλλά λόγω της υγειονομικής κρίσης ενισχύθηκαν και αποτέλεσαν μια νέα καθημερινή πρακτική. Η μόνη αλλαγή στην εκπαιδευτική πρακτική αφορά τον τρόπο διεξαγωγής των τελικών εξετάσεων, κατά τις οποίες οι φοιτητές έπρεπε να βρίσκονται με φυσική παρουσία σε εξεταστικά κέντρα. Λόγω των περιορισμών, το **ΑΠΚΥ** ανέπτυξε τάχιστα και με μεγάλη επιτυχία μια μεθοδολογία διεξαγωγής των εξετάσεων εξ ολοκλήρου με ηλεκτρονικά μέσα και ο κάθε φοιτητής αξιολογείτο στον προσωπικό χώρο του, με αδιάβλητες διαδικασίες ταυτοποίησης και ηλεκτρονικής επιτήρησης από τους διδάσκοντές μας. Πού θέλω να εστιάσω; Στο δίπολο ποιότητα - ποσότητα. Εξ ανάγκης, τα συμβατικά πανεπιστήμια στράφηκαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και επένδυσαν ποσοτικά σε τεχνολογικές υποδομές για τον εμπλουτισμό των συμβατικών προγραμμάτων τους με τηλεκπαίδευση. Εκ φύσεως όμως, το **ΑΠΚΥ**, που προσφέρει αποκλειστικά εξ αποστάσεως σπουδές, επένδυσε ποιοτικά σε θέματα ηλεκτρονικής διδασκαλίας και μάθησης, εκπαιδευτικής μεθοδολογίας και εξυπηρέτησης των πολλών κατηγοριών φοιτητών του (ενήλικες με επαγγελματικές και οικογενειακές υποχρεώσεις, άνεργοι, φοιτητές με ειδικές ανάγκες, πρόσφυγες).

Η ΚΥΠΡΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σε εθνικό επίπεδο είναι καταγεγραμμένος ο στόχος της πολιτείας να καταστεί η χώρα μας περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης, έρευνας και καινοτομίας, ώστε να προσελκύει εγνώσμενους κύρους επιστημονικό προσωπικό, αλλά –κυρίως– και ξένους φοιτητές. Η εκπαίδευση, εξάλλου, είναι μια από τις πολλά υποσχόμενες δραστηριότητες της εθνικής οικονομίας, με συνεισφορά άνω του 6% στο ΑΕΠ. Εάν τα πανεπιστήμιά μας εκμεταλλευτούν τις προοπτικές

Η ΠΡΟΔΗΛΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΚΑΘΙΣΤΑ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΥΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ «ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΜΕΡΑΣ»

και επενδύσουν στην ανάπτυξη ποιοτικών και ευέλικτων προγραμμάτων σπουδών στην αγγλική γλώσσα, θα είναι σε θέση να δημιουργήσουν τη βάση για προσέλκυση περισσότερων φοιτητών ανεξαρτήτως γεωγραφικής προέλευσης. Σε συνεργασία με τις παραγωγικές δυνάμεις, τα πανεπιστήμιά μας μπορούν, επιπροσθέτως, να ενισχύσουν την πρόσβαση του εργατικού δυναμικού στην εκπαίδευση και να αναπτύξουν εξ αποστάσεως προγράμματα εξειδίκευσης και (επανα)κατάρτισης στελεχών μιας νέας γενιάς επαγγελματιών, επιστημόνων και επιχειρηματιών. Γίνεται αναληπτό ότι τα πανεπιστήμια, οπωσδήποτε, θα πρέπει να επενδύσουν στην τεχνολογική αναβάθμισή τους, αλλά και να αξιολογήσουν ενδεχόμενες στρατηγικές συμμαχίες για τη δημιουργία συνεργειών και οικονομικών κλίμακας, ώστε να είναι σε θέση να προσαρμοστούν στο διεθνές αρνητικό οικονομικό περιβάλλον και στη διεθνή αγορά της ανώτατης εκπαίδευσης. Όλα αυτά τα στοιχεία αναδεικνύουν την έννοια της ανοικτότητας (openness) στην παιδεία, που σημαίνει ανοικτή εκπαίδευση, λιγότερο δαπανηρή και ανοικτή πρόσβαση σε δεδομένα και εκπαιδευτικούς πόρους, που εξ ορισμού υφίστανται για να μοιράζονται.

Στη βάση των παραπάνω δεδομένων, η πρόδηλη σημασία των πανεπιστημίων –ως φορείς γνώσης, έρευνας, καινοτομίας και εξέλιξης του ανθρώπινου κεφαλαίου– στην οικονομική ανάπτυξη και τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής των κρατών καθιστά αναγκαία την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων και των προβλημάτων που αναφύονται και την εκμετάλλευση των προοπτικών ως μέρος του σχεδιασμού της «επόμενης μέρας». Υπ' αυτό το πρίσμα, αποτελεί κύριο μέλημα, τόσο των πανεπιστημιακών αρχών όσο και της πολιτείας, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών ΑΕΙ, χωρίς εκπτώσεις στην ποιότητα, ώστε να κερδίσουμε μαζικά φοιτητές προς τα πανεπιστήμιά μας και να αξιώσουμε μεγαλύτερο μερίδιο από την παγκόσμια αγορά της ανώτατης εκπαίδευσης, καθώς η Κύπρος αναγνωρίζεται ότι περνά την πανδημία του COVID-19 λιγότερο επώδυνα σε σχέση με άλλους ελκυστικούς εκπαιδευτικούς προορισμούς.

Συμπερασματικά, το 2021 ανατέλλει με πληθώρα θεμάτων και εξελίξεων που απαιτούν εγρήγορση, προνοητικότητα, όραμα, ευελιξία, ενεργή παρακολούθηση των παγκόσμιων τάσεων και γρήγορη προσαρμογή στα νέα δεδομένα. Αυτά είναι τα στοιχεία που θα διασφαλίσουν μακροπρόθεσμα, όχι μόνο τη βιωσιμότητα, αλλά και την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τόσο από άποψη ποιότητας όσο και από πλευράς ευέλικτων οικονομικών πολιτικών για την εγγραφή και διατήρηση φοιτητών. Σε εθνικό επίπεδο, η αμοιβαία συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων (πολιτεία, πανεπιστήμια, παραγωγικές δυνάμεις, κοινωνία) οφείλει να δράσει ως καταλύτης προώθησης και ισχυροποίησης της Κύπρου ως ποιοτικού εκπαιδευτικού προορισμού.